

Спосіб транскодування полягає в передачі звукової або графічної форми слова вихідної мови засобами абетки мови перекладу.

Особливо часто транскодування термінів відбувається тоді, коли термін у мові перекладу складається з міжнародних терміноелементів латинського або давньогрецького походження.

В умовах відсутнього певного поняття для позначення явища або об'єкта, процес номінації відбувається двома шляхами:

- новий термін запозичується з іншої мови разом з асиміляцією явища або поняття;
- номінації відбуваються засобами, існуючими у мові (наприклад, надання нового значення існуючим словам).
- Дослідження показують, що в процесі перекладу комп'ютерних термінів латинською мовою використовуються наступні методи:
- транслітерація /транскрипція;
- експлікація;
- переклад на основі аналогії (із застосуванням стандартної лексики в іншому значенні).

Калькування – це переклад лексичних одиниць оригіналу, шляхом заміни їх складових частин лексичними відповідниками у мові перекладу. Калькування, як прийом перекладу, частіше застосовують у перекладі до тих складних термінів, що утворені за допомогою поширених загальноживаних слів. Калькування використовують при перекладі таких термінологічних словосполучень як наприклад *process-handling procedure* -процедура управління процесом; *peer view instances* – рівноправні екземпляри видимого елемента; *disk storage* – дискова пам'ять; *current drive* – поточний дисківід; *image recognition* – розпізнавання зображення. Калькування є виправданим при перекладі термінологічних словосполучень тоді, коли складові елементи цих словосполучень уже посіли певне місце у термінологічній системі мови перекладу і є доступним для розуміння спеціалістів.

Експлікація (від лат. *explicatio* – роз'яснення) – це лексико-граматична трансформація, при якій лексична одиниця мови-оригіналу замінюється словосполученням, яке дає пояснення або визначення

даної одиниці. За допомогою експлікації перекладають багатокомпонентні термінологічні словосполучення як, наприклад, *native mode* – режим роботи у власній системі команд; *processor-specific code* – програма, прив'язана до певного процесора; *magnetic bubble memory* – запам'ятовувальний пристрій на циліндричних магнітних доменах; *popmouse program* – програма, яка не підтримує роботу з мишкою; *policy module* – модуль керування використанням ресурсів; *business application* – програма комерційних розрахунків; *nucleus* – ядро операційної системи; *gigaFops* – мільярд операцій з рухомою (плаваючою) комою (крапкою) за секунду.

При умові, якщо значення слова однією мовою повністю відповідає значенню слова другою мовою, то це еквівалентний переклад. Цей вид перекладу досить поширений при перекладі англійських комп'ютерних термінів, хоча в українській мові існує не надто велика кількість слів-відповідників у цій галузі. Можна навести такі приклади еквівалентного перекладу: *keyboard* – клавіатура; *memory* – пам'ять; *message* – повідомлення; *mode* – режим; *notepad* – записна книжка; *screen* – екран; *desktop* – робочий стіл; *network* – мережа; *bar* – панель; *error* – помилка.

У випадку, коли термін ще не увійшов у вживання у певній галузі науки чи техніки у мові перекладу і потребує свого тлумачення, використовується описовий переклад, який полягає у заміні оригінальних слів словосполученнями в мові перекладу з адекватним збереженням їхнього змісту. Під час застосування описового перекладу важливо переконатись, що в мові перекладу відсутній перекладний відповідник. Слід пам'ятати, що якщо перекладні словники ще не зафіксували нового терміна, його слід пошукати у перекладеній літературі, щоб уникнути створення термінологічних дублювань.

Оскільки комп'ютерна галузь розвивається з найбільшою динамічністю, неминучим буде залучення латинської термінології на позначення новостворених понять є неминучим, а тому ця мова може знайти новий виток відродження саме у цій сфері.

Література

1. Абабілова Н.М. Особливості перекладу термінів українською мовою / Н.М. Абабілова, В.Л., Білокамінська // Молодий вчений. – № 2 (17) • лютий, 2015 р. 126-127.
2. Ільїна Л. В. Лексическое заимствование: переход иноязычий или внутриязыковое создание? [Електронний ресурс] / Л. В. Ильина, О. М. Сычева. – Режим доступу: http://www.philosophy.nsc.ru/journals/humscience/4_98/17_ILINA.HTM

UDC 51-7-067.875=111

STUDENTS' INVOLVEMENT IN MATHEMATIC RESEARCH ABROAD

Schcherbych V. – Gr. PTBD-11

Scientific supervisor PhD in technical sciences, associate professor A.V. Kozlovskiy

The Vinnytsia training and research institute of economics, TNEU

Continuous economic and employment growth depends on high levels of scientific and mathematical literacy among trades and professional workers. Industry demand for science and mathematics skills has increased since 2009, and is set to rise further. For our research we

have taken the data from the Monash University Centre of Policy Studies. These data showed that there were 33 800 scientists and mathematicians employed in Victoria in 2011. These occupations have grown 11 % since 2009, compared to 7 % cent growth for all occupations.

The demand for other professionals whose scientific and mathematical skills are considered core competencies is also growing. These include engineers, economists, accountants and surveyors. The Centre of Policy Studies conservatively estimates there were 224 000 people employed in these occupations in 2011, up 9 % since 2009.

It projects the demand for scientists and mathematicians will rise by 7 900 (14 %) between 2011 and 2016, as shown in Figure 1A. It also projects demand for other occupations requiring highly developed scientific and mathematical skills will rise by 34 700 (7 %).

In 2011 Skills Victoria identified a range of science and mathematics-related occupations as 'in shortage' or 'specialised'. These occupations require lengthy training, so any under-supply will have a significant economic or strategic impact on the state. They include:

- civil and electrical engineering-related occupations such as:
- draftspersons
- technicians
- engineering professionals
- agricultural and forestry scientists

- accountants
- surveyors and spatial scientists
- architectural, building and surveying technicians.

Participation by school leavers in post-school science and mathematics education and training remained steady between 2012 and 2015. However, there was a drop in the proportion of students studying engineering-related courses which coincides with critical skill shortages in these areas.

Overall participation in science subjects has remained steady since 1995, while participation in mathematics has increased. However, participation in the fundamental, enabling sciences has been decreasing over the same period.

It means that economic sphere needs specialists of more applied fields with mathematics skills in order to make forecasts, precise calculations, drafts, designs. So developing mathematics skills remains traditionally important and students are willing to take part in extracurricula activities related to mathematics in order to improve their competencies and find more interesting ways of applying mathematic knowledge in solving problems.

References

1. Science and Mathematics Participation Rates and Initiatives: Victorian Auditor-General's Report June 2012. – 62

УДК 329(4)

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО У ДРЕВНЬОМУ РИМІ

Дембіцький І. – ст. 3 курсу, гр. ПРвн-31

Науковий керівник – к.пед.н., доцент Мовчан Л.Г.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

У період трансформації України у стабілізовану правову державу, її долучення до Європейського цивілізованого простору важливе значення має вивчення історії становлення цивільного права загалом. Стародавній Рим був потужним джерелом і місцем зародження цивільного права та його норм, які із звичаїв з часом перетворилися у норми закріплені в законах.

Сучасне цивільне право виникло і розвивалося протягом тривалого часу. Свою історію воно почало ще з часів Стародавнього Риму. Тому і правова система України називається романо-германською. У римлян право було досить розвинене для тодішнього часу і містило дуже багато положень, які можуть застосовуватись і зараз.

Цивільне право у стародавньому Римі складалося з трьох систем: *ius civile* – цивільне право, *ius gentium* – право народів, *ius praetorium* – преторське право. Цивільне право Стародавнього Риму відзначалося національною обмеженістю, обтяжливим формалізмом, консерватизмом. Основним джерелом права були Закони XII таблиць.

Потрібно зазначити, що давньоримські історики та правознавці по-різному пояснювали походження права, його характер, зміст та ін. Наприклад, відомий давньоримський історик Тит Лівій називав Закони XII таблиць *fons omnis publici*

privatique juris – витоком всього публічного і приватного права. Вислів, звичайно, гарний. Але потрібно зважати, що Закони XII таблиць самі є продуктом певного суспільного розвитку, а, отже, мають свої витoki і свою історію. Не можна погодитися і з міркуваннями видатного давньоримського юриста Папініана, який стверджував, що цивільне право походить від законів, плебісцитів, сенатус-консультів, декретів принципів, думок мудреців. Проте вони є лише формами утворення права, формами його вираження, тобто наслідком права, а не навпаки.

Завдяки Дигестам Юстиніана та деяким іншим джерелам збереглося досить багато імен правників, які зробили значний внесок у розробку теорії права та практику його застосування. Вважається, що розвиток правознавства у Римі починається з Тиберія Корункарія.

Починаючи з кінця республіки і протягом принципату римські правники поділялися на дві правові школи: сабініанців (засновник Гай Атей Капіто, найбільш видатний представник – Масурій Сабін) та прокуліанців (засновник Антістій Лабео). Сабініанці були більш консервативними і тяжіли до звичних норм та правил. Прокуліанці підтримували нові ідеї, чим сприяли подоланню консерватизму та надмірної формальності *jus civile*.